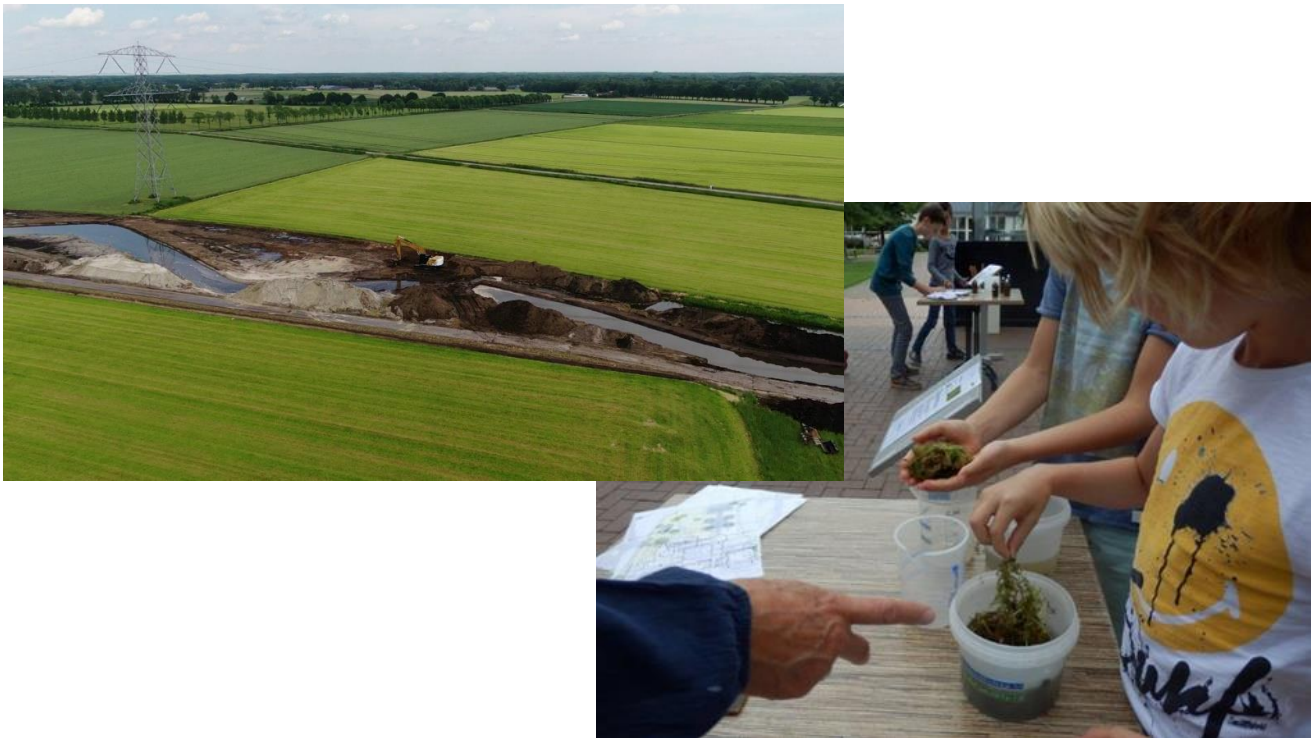

LANG LEVE PLANEET AARDE

Project duurzaamheid voor basisscholen in Asten en Someren 2022-2023

Handleiding

Inhoud

Algemeen structuur en opzet programma.....	3
Projectorganisatie.	4
Contactgegevens.....	5
Interessante websites en acties.	5
Activiteiten.....	8
Tijdpad:	9
Rooster.....	9
Actie leerlingen	10
Financiering met behulp van de volgende instanties	11

Algemeen structuur en opzet programma

- Project:** Lang Leve Planeet Aarde
over duurzaamheid, leefklimaat en biodiversiteit.
- Doel:** Leerlingen laten inzien dat de aarde 'overbelast' raakt en zelf de mogelijkheden laten ontdekken om op een positieve manier een bijdrage te leveren aan de oplossing. Bewustwording creëren is het allerbelangrijkst.
- Voor wie:** CUVOSA, alle scholen PO Asten en Someren en alle groepen.
- Leergebied** Nederlandse taal, Oriëntatie op jezelf en op de wereld (o.a. natuur, techniek, geschiedenis, burgerschap), Kunstzinnige Oriëntatie.
- Locatie:** School, dorp(en), IVN en Museum Klok & Peel, Bibliotheek Asten en Someren.
- Duur:** 12 september 2022 tot en met 7 juli 2023
- Inhoud:** Op elke school start het project met de film 'Lang Leve Planeet Aarde'. Alle klassen gaan aan de slag met IVN Asten-Someren en brengen een bezoek aan Museum Klok & Peel. Daarnaast is er voor elke groep een programma dat aansluit bij de kunsten, literatuureducatie, theater en beeldende kunst. Verder werken alle groepen op school aan het thema naar eigen inzicht.
- Leerdoelen:** Werken aan bewustwording.
- Groep 1-2-3 Zij leren verbanden leggen tussen hun eigen gedrag en de natuurlijke omgeving.
- Groep 4-5-6 Zij leren benoemen hoe ze zelf duurzaam kunnen handelen en hoe de eigen omgeving beter kan worden ingericht, vooral gericht op de waterhuishouding.
- Groep 7-8 Zij leren beseffen wat de gevolgen zijn van hun eigen keuzes en komen met concrete ideeën voor hun thuis- en schoolsituatie de gemeenten om te verduurzamen. De aandacht ligt met name op de energietransitie.
- Tijdsbeslag:** per school een periode van 5 à 6 weken volgens rooster

Projectorganisatie.

Stichting CuVoSA:	aanvrager van het project
Museum Klok & Peel	Afdeling educatie, Museum Klok & Peel, ontwikkelt i.s.m. IVN Someren en Asten het project en is verantwoordelijk voor het schrijven van het plan, benaderen van de samenwerkingspartners, de aanvraag van subsidie en de evaluatie van het project. Daarnaast is het Museum verantwoordelijk voor de activiteiten die plaatsvinden in het Museum.
IVN Asten-Someren:	Ontwikkelt i.s.m. Museum Klok & Peel het project en verantwoordelijk voor het schrijven van het plan, de aanvraag van subsidie en de evaluatie van het project. Daarnaast is IVN verantwoordelijk voor de activiteiten die vanuit het IVN op de scholen plaatsvinden.
Projectleider	Jessie Burgmans, Museum Klok & Peel
Vrijwilligers Museum:	Ineke Eijsbouts, Jack Feijen, Annie van Galen, Gerry Haitjema, Mia Naaijken
Vrijwilligers IVN:	Fanny van Gennip, Henriëtte Knoops, Gonny Peijs, Liesbeth Verstappen, Wim Steenbakkers.

Samenwerkingspartners:

- Gemeente Asten en Someren:
vanuit hun expertise en samenwerking met 'Onweerstaanbaar Someren' en 'Klimaatbestendig Asten', de problematiek Duurzaamheid
- Waterschap Aa en Maas: lesmateriaal, expertise en excursies
- Bibliotheek Helmond-Peel: verhalenverteller voor groep 1-2-3
- Theatermakerij Storm: theatervoorstelling voor groep 4-5-6
- KunstLoc: reizende tentoonstelling voor groep 7-8
- Fransen Audiovisuels: introfilm

Contactgegevens

Museum Klok & Peel:

Annie van Galen-Derks, jderks26@upcmail.nl, a.vangalen-derks@museumklokenpeel.nl
tel. 06 126 000 59

Algemeen: info@museumklokenpeel onder vermelding van: 'project Lang leve planeet Aarde'

IVN Asten-Someren:

Liesbeth Verstappen, liesbethdonkers@gmail.com, 06 122 963 11

Cuvosa:

Ineke Eijsbouts, i.eijsbouts@upcmail.nl

Interessante websites en acties.

Informatie algemeen over Duurzaamheid.

- <https://nk-tegelwippen.nl/> Doe mee. Dit kan van 31 maart tot en met 31 oktober 2022. Gaat waarschijnlijk in 2023 opnieuw door.
- Achtergrond informatie van Nemokennislink: bit.ly/3x4zzP6
- Duurzame PABO/boeken om voor te lezen op basisschool, [Publicaties – Duurzame PABO](#)
- <https://natuuracademieonline.ivn.nl/resources/natuur-algemeen-biodiversiteit-de-basis>
- Voorbeeld voor duurzaam bouwen. <https://www.ecodorpboekel.nl/>
- Niet commerciële tips om te verduurzamen: <https://www.milieucentraal.nl/over-milieu-centraal/ontdek-wat-jij-kan-doen/>

Groep 1-8 in de volgende sites:

- Lesmateriaal van de Floriade in Almere over 'Greening the city'; Energising the city'; feeding the city'; healthyng the city': <https://www.lessonup.com/app/view-plan/sKgd36vDDSwAaZ3TT/floriade-expo-2022>
(P.S. downloaden voor eind oktober 2022)
- Lesmateriaal van de Belgische overheid, *let op*, kleuters en hogere leerjaren apart: https://ikgeeflevenaanmijnplaneet.indeklas.be/nl/onderwijs/home_176.aspx

Groep 1-2-3

- Veel lesmateriaal bij Water Aa en Maas: <https://www.aaenmaas.nl/onswerk/educatie/>
- Projecten van Natuur- en milieucentrum de IJzeren Man in Weert: <https://www.nmcweert.nl/>
- Praktische groene projecten. NMCX Centrum voor Duurzaamheid. <https://www.nmcx.nl>

Groep 4-5-6

- Veel lesmateriaal bij Water Aa en Maas: <https://www.aaenmaas.nl/onswerk/educatie/>
Droppie water voor groep 3 tot en met 8
Info over 'groene schoolpleinen', 'groene daken' en 'groene tuinen en wijken'.
- Projecten van Natuur- en milieucentrum de IJzeren Man in Weert, <https://www.nmcweert.nl/>
- Praktische groene projecten. NMCX Centrum voor Duurzaamheid. <https://www.nmcx.nl/>
- Praktische voorjaars lessen groep 3-4 <https://www.milieueducatiedenhaag.nl/>
- Uitzendingen van 't Klokhuis: <https://www.hetklokhuis.nl/tv-uitzendingen>
- Liedjes over Duurzaamheid op youtube bijvoorbeeld: https://www.youtube.com/watch?v=A-59te6B_zs&ab_channel=KinderenvoorKindere:
- Zie methode 'Eigen-wijs-digitaal'.

Groep 7-8

- Boek 'Palmen op de Noordpool' <https://marcterhorst.nl/> kies op website dit boek en dan 'lees verder' en kies 'kijk lesmateriaal.'
- Veel lesmateriaal bij Waterschap Aa en Maas: <https://www.aaenmaas.nl/onswerk/educatie/>
Excursies voor groep 8.
Droppie water voor groep 3 tot en met 8
Info over 'groene schoolpleinen', 'groene daken' en 'groene tuinen en wijken'
- Projecten van Natuur- en milieucentrum de IJzeren Man in Weert, <https://www.nmcweert.nl/>
- Greenpeace praktische tips en informatie voor basisschoolleerlingen: bit.ly/39dvHnd
- NMCX Centrum voor Duurzaamheid. <https://www.nmcx.nl/>
- Uitzendingen van 't Klokhuis <https://www.hetklokhuis.nl/tv-uitzendingen> kies bijvoorbeeld term 'energie'
- Liedjes over Duurzaamheid op youtube bijvoorbeeld: https://www.youtube.com/watch?v=A-59te6B_zs&ab_channel=KinderenvoorKindere:
- Zie methode 'Eigen-wijs-digitaal'.

Acties en bijzondere mogelijkheden voor leerlingen:

- Tegel eruit...plantje erin. Uitdaging voor gemeenten: <https://nk-tegelwippen.nl/> . Leerlingen stimuleren om hieraan mee te doen.
- Spel 'De nieuwe wildernis' een bordspel, een vraag- en antwoordspel over De Nieuwe Wildernis, naar het gelijknamige bioscoopsucces.
- Spel Blieb Blieb, een duurzaamheidsspel.
Deze wetenschapsquiz leert kinderen vanaf 8 jaar alles over duurzaamheid. Gezinnen kunnen met behulp van dit spel tot € 150 per jaar besparen.
Lees meer over hét spel op <https://www.experiencerepublic.nl/bliepbliep-het-spel/>
- Vogelkooitjes maken, insectenhotels, regentonnen verzamelen en plaatsen.
- Vogel herkenning; Bijen-hommel herkenning. Info: zie bijv. site vogelbescherming, bestuivers.nl
- Spoorzoeken naar (zoog)dieren
- Zintuigenwandeling maken. Tip: bovenbouw leerlingen kunnen die maken voor de onderbouw. <https://nl.pinterest.com/RaniKrizsa/zintuigenwandeling/>
- De Bever in Asten: <https://www.ivn.nl/afdeling/asten-someren/nieuws/bever-in-de-berken>
- Podcast maken, via Prodas kan dit ondersteund worden

Activiteiten

Museumbezoek

- Groep 1-2-3: Activiteitencircuit. Duur: 1,5 uur, maximaal 6 groepen van maximaal 6 kinderen.
School: de leerkracht zorgt voor één begeleider per groepje.
- Groep 4-5-6: Speurtocht en proefjes. Duur: 1,5 uur.
School: de leerkracht zorgt voor 2 extra begeleiders.
- Groep 7-8: Escapespel. Duur: 1,5 uur
School: de leerkracht helpt mee.

IVN

- Groep 1,2,3: Landschapskist is bepaalde periode beschikbaar volgens rooster op de school en de leerkracht is de uitvoerder. Instructie voor de leerkracht door vrijwilliger IVN.
Schoolbegeleider IVN maakt afspraak, voor de week zie rooster.
- Groep 4,5,6: Kijk in de wijkspel. Duur een ochtend. Vrijwilligers IVN begeleiden de leerlingen bij opdrachten in de eigen wijk.
Schoolbegeleider IVN maakt afspraak, zie rooster voor welke week.
- Groep 7,8: Sarah's wereld. Duur een ochtend, in het eigen klaslokaal, door vrijwilliger IVN.
Schoolbegeleider IVN maakt afspraak, zie rooster voor welke week.

Cuvosa

- Groep 1,2,3: Verhalenverteller op de bibliotheek. Duur 30 min., begeleiding leerkracht, locatie: bibliotheek Asten of Someren, zie rooster.
- Groep 4,5,6: Theatergroep Storm met de voorstelling: 'De zee is van plastic'. Duur: 1 uur, locatie: voor de scholen van de eerste twee periodes De Beiaard in Asten, Pastoor de Kleinhof 21, in Asten. De locatie van de laatste drie periodes volgt later.
- Groep 7,8: Reizende tentoonstelling 'I don't like pink'. Locatie tentoonstelling: eigen school. Zie rooster voor de beschikbaarheid. Scholen moeten zelf de tentoonstelling ophalen bij de vorige school.
P.S Mogelijk om de kunstenaar op eigen kosten erbij in te schakelen. Lidwien van Noorden, www.colorsunwind.nl

Tijdpad:

Planning.

Januari- juni 2022: Handleiding samenstellen, roosters samenstellen, activiteiten concreet maken die nodig zijn voor het slagen van het project en horen bij de onderdelen, ontwikkelen methodieken, format voor evaluatie, etc.

Looptijd: september 2022 tot en met juni 2023, in 6 periodes ingedeeld

Evaluatiefase: Na afloop van elke periode en totaalverslag augustus 2023

Rooster

Algemeen:

Het project 'Duurzaamheid' is verdeeld over zes periodes in het schooljaar 2022-2023.

Scholen werken steeds een periode van vijf à zes weken aan het project. Elke groep start het project met de film 'Lang leve planeet Aarde' dat geschikt is voor alle groepen.

LET OP! We verzoeken de groepen 4-5-6 het filmpje te kijken voordat ze naar de voorstelling gaan.

In onderstaand overzicht de verdeling van de scholen over de periodes.

Het rooster per periode, reeds ontvangen, zie verder website museum Klok & Peel.

Periode	tijdvak	Scholen Asten	Scholen Someren
1	12-09-2022 tot 21-10-2022	Antoniuschool	De Brigantijn; De Diamant
2	31-10-2022 tot 09-12-2022	Het Toverkruid, Ommel	Mariaschool
3	09-01-2023 tot 17-2-2023	De Horizon	't Rendal; Sint Jozef
4	27-02-2023 tot 07-04-2023	De Voordeldonk	De Ranonkel
5	03-04-2023 tot 26-05-2023		Leerrijk; De Vonder
6	05-06-2023 tot 07-07-2023	Het Talent; De Ontdekking	

Actie leerlingen

Actie voor en door leerlingen

Het projectteam van Lang leve planeet aarde hoopt dat alle klassen tijdens het project aan de slag gaan met een actie gericht op duurzaamheid én of met een opdracht voor de leerlingen om zelf een duurzame oplossing te bedenken voor hun eigen leefomgeving.

Denk hierbij aan wat je kunt doen om thuis, op school, in het dorp en de omgeving zuiniger met energie en water of grondstoffen om te gaan. Hoe je meer groen kunt aanleggen waar grote en kleine dieren plezier van hebben, dus voor meer biodiversiteit kunt zorgen.

Ga als leerkracht met je groep in gesprek waar willen de kinderen aan werken. Wordt het een actie om aandacht te vragen voor een speciaal onderwerp? Of een idee dat uitgewerkt wordt om een ontwerp te maken voor een verbetering van watergebruik, energiegebruik, biodiversiteit, ... Mogelijk kun je meerdere onderwerpen toestaan binnen je groep.

Tentoonstelling 'Samen het klimaat de baas'

Gedurende de looptijd van het scholenproject 'Lang leve planeet aarde' is er in het museum ook een tentoonstelling van Waterschap Aa en Maas en de gemeenten te zien over de herinrichting van de Aa en 'Onweerstaanbaar' Someren en Asten.

Graag willen we werken en ideeën van leerlingen daarbij tentoonstellen.

Denk aan foto's of een filmpje van de actie in de buurt of van hun prachtige ideeën. Of tekeningen, 3D ontwerpen een podcast...

Regels

De school kiest zelf de beste 3 producten/acties per bouw.

Ze worden op het einde van een periode door de school aangeleverd en door een jury beoordeeld.

De jury bestaat uit medewerkers van de gemeenten en het waterschap Aa en Maas.

De best beoordeelde werken worden in het museum bij de tentoonstelling geplaatst. Ook de andere werken worden als het even kan op een andere plek in het museum tentoongesteld.

De werken blijven in het museum te zien, totdat de volgende scholen met hun producten komen. De werken van de scholen in de eerste periode zullen pas na de herfstvakantie geplaatst worden.

De werken van periode 6 zijn één maand te zien aan het einde van het schooljaar en het begin van de vakantie.

Vrijkaartje

Alle leerlingen ontvangen een vrijkaartje voor het museum met daaraan gekoppeld een kortingskaartje voor de ouders of verzorgers.

Hiermee kunnen de leerlingen hun ouders/verzorgers hun werk laten zien en kan de tentoonstelling 'Samen het klimaat de baas' bezocht worden.

Financiering met behulp van de volgende instanties